

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

100 – ї

підсумкової наукової конференції

професорсько-викладацького персоналу

Вищого державного навчального закладу України

«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

11, 13, 18 лютого 2019 року

(присвячена 75 - річчю БДМУ)

Чернівці – 2019

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 100 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», присвяченої 75-річчю БДМУ (м. Чернівці, 11, 13, 18 лютого 2019 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2019. – 544 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 100 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», присвяченої 75-річчю БДМУ (м.Чернівці, 11, 13, 18 лютого 2019 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція: професор Бойчук Т.М., професор Івашук О.І., доцент Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

професор Братенко М.К.

професор Булик Р.Є.

професор Гринчук Ф.В.

професор Давиденко І.С.

професор Дейнека С.Є.

професор Денисенко О.І.

професор Заморський І.І.

професор Колоскова О.К.

професор Коновчук В.М.

професор Пенішкевич Я.І.

професор Сидорчук Л.П.

професор Слободян О.М.

професор Ткачук С.С.

професор Тодоріко Л.Д.

професор Юзько О.М.

д.мед.н. Годованець О.І.

ISBN 978-966-697-543-3

© Буковинський державний медичний
університет, 2019

descriptive (as the main method); method of theoretical analysis of scientific data on medical terminology; methods of classification and systematization were used. Nearly 2000 medical terms – eponyms were described and analyzed. These terms represented different spheres of medicine. All medical terms should be up to quality: be short, informative, reflect the essence of the described phenomenon, but from the point of view of medical terminology eponyms have some negative characteristics. They are uninformative, create additional synonymous lines, difficult to transliterate and transcribed; they do not reflect the characteristic features of the described object, sometimes they describe the one and the same disease in different words. For example: Grave's disease or hyperthyroidism (Basedow's disease, exophthalmic goitre, Parry's disease, toxic diffuse goitre). Results and conclusions. Having analyzed the subsystems of medical terminology, we came to the conclusion that different eponymic terms dominate in different subsystems. As a result of the study, eponyms were combined into the following groups: *terms, including the names of gods and goddesses*: Artemisia (*wormwood* is a plant of the goddess of hunting Artemis; Hippocampus (from Latin: cornu Ammonis); *terms, including the names of literary characters*: Alice syndrome in Wonderland (also known as Todd's syndrome or dysmetropsia, is a disorienting neuropsychological condition that affects perception. The term is taken from the book "*Alice's Adventures in Wonderland*" by L. Carroll); Werther syndrome - a pre-suicidal state named after the main character of the novel by I. V. Goethe "*The Sorrows of a Young Werther*":

– *terms, including the names of scientists and doctors*: Alzheimer's disease; G. Fallopius tube (tuba uterina), B. Eustachio valve etc.

– *terms, including the patients names*: Diogenes syndrome (senile imbalance syndrome)

– *Mythological terms - eponyms* are also found in clinical terminology: the term *psychiatria* - psychiatry comes from the name of Psyche - personification of the human soul, *hygiēna* - hygiene on behalf of Asclepius Hygieia's daughter, *corona Veneris* originated from Latin and means the crown of Venus, caput Medusae (Medusa head, cirsomphalos) etc;

– *names, taken from the Bible*: Adam's apple (from Latin: pomum Adami), Job syndrome - a hereditary disease with a defect of humoral immunity etc.

The present study showed that the selected groups of eponymic terms are used in various subsystems of medical terminology, despite the tendencies of preference for descriptive terms, eponyms, as a reflection of the anthropocentric picture of the world; carry the names of people perpetuating the name of a scientist for future generations. Two-component structures dominate; in clinical terminology, multicomponent structures often reflect work on the problem of many people. Eponyms facilitate memorization, since at the mental level the recipient receives a complete picture of the image of the object of reality.

Семисюк А.М.

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ТЕРМІНОСИСТЕМ У ЗІСТАВНОМУ АСПЕКТІ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Проблеми вивчення у зіставному аспекті галузевих термінологій є в центрі уваги розгляду спільної семантичної вмотивованості німецьких та українських фармацевтичних термінів. Нами описується особливості зміни значення та словосполучуваності загальноживаної лексики так звана термінологізація обґрунтовується процес переходу термінологічних одиниць (ТО) у корпус нейтральної загальноживаної лексики. Метою дослідження є спостереження українсько-німецьких паралелей у вторинній номінації в фармацевтичній термінології з урахуванням лінгвокогнітивних основ німецької субмови «Фармація». Термінологія будь якого фаху містить лексеми, що залежні від сфери функціонування у фаховій мові чи за її межами можуть відповідати різні денотати і/або різні сигніфікати за висловом Гака В. Г. - і «двопланові лексичні одиниці» Будь яка лексична

одиниця може набути функцію терміна. Отже зміна семантики загальнонавчаних слів як засіб творення нових ТО є закономірним процесом, таким що пов'язаний з мовною економією у номінуванні. Терміни, утворені в лексико-семантичний спосіб, подвійно термінологізовані ЛО і виступають як альтернатива складеним термінам. Підтримуємо точку зору науковців (В.В.Левицький та ін.) щодо вмотивованості загальнонавчаних слів у функції термінів і їхньої здатності бути дефінітивними та індикаторами значення. Змістові зв'язки, що надають загальнонавчаним лексиці термінологічного значення, дають підстави набуття національного вираження. Межу між семантичним впливом іншої мови та самостійним розвитком багатозначності визначити складніше, ніж між словотвірним калькуванням і появою нових словотвірних інновацій.

Лексикографічні джерела, які підлягали дослідженню містять в німецькій і українській мовах подібну семантичну вмотивованість і становлять за походженням термінологізовані загальнонавчани ЛО. Значна частина цих відповідників є абстрактними назвами, одиницями загальнонаукової лексики які властиві суміжним з фармацією фаховим мовам; свого вузького галузевого значення вони набувають лише за умови синтагматичного уточнення у підмові: *kurative Dosis* – лікувальна доза. За ступенем самостійної спроможності до номінації серед досліджуваних ТО з близькою семантичною вмотивованістю самостійно виконувати термінологічну функцію є випадки опосередкованої номінації, коли таке функціонування можливе лише в складі терміносполук (синсемантичні терміни). Найчисельнішу таку групу термінів становлять прикметники, які реалізують своє нове термінологічне значення, лише спираючись на іменник, який конкретизує нове термінологічне значення *tägliche Einzeldosis* – щоденна одноразова доза. За характером змін семантики загальнонавчаної лексики німецькі фармацевтичні терміни і їхні українські еквіваленти можна поділити на дві групи: це ТО фахове значення яких набулось після термінологізації семантики загальнонавчаного слова: *Wirkung, Effekt, Symptom, Mittel*, другу групу становлять терміни-метафори, антропоморфні номінації: *Darmschleif, Blutbahn, Botkin's Krankheit*. Розглядаючи проблеми щодо питання, чи свідчать семантичні паралелі про калькування чи запозичення значень, ми звертаємо увагу на екстралінгвістичні чинники розвитку фармацевтичної науки і їхній вплив на становлення формування і динамічний розвиток її терміносистеми.

Наявність семантичних паралелей ми пов'язуємо з самостійним розвитком досліджуваних ТС, беручи до уваги лінгвокогнітивні основи з наслідками семантичного калькування і запозичення.

Синиця В.Г.

ОРНІТОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ЛАТИНСЬКИХ КЛІНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Кафедра іноземних мов

*Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Дослідження латинської медичної термінології засвідчує, що упродовж усього періоду існування медицини як науки для вербальної кодифікації медичних понять використовувалися різноманітні продуктивні і не зовсім продуктивні словотвірні ресурси. До основних структурних напрямків медичного термінотворення відносяться: терміни-однослови, терміни-композиції, терміни-словосполучення. Пильне вивчення кожного з цих напрямків уможливило виокремлення специфічних термінотвірних моделей, тенденцій і закономірностей функціонування латинських медичних термінів з урахуванням їх семантичних особливостей, зокрема явища вторинної номінації. Одним із значущих способів вторинного називництва є асоціативний принцип. На сьогоднішній день структурно-семантичні аспекти номінації латинських клінічних термінів з використанням зоонімів чи зооморфом у складі асоціативних термінів і термінологічних словосполучень є актуальним і